SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCV. No. 152. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 11, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 11-го СЕРПНЯ 1988 Ч. 152. РІК. XCV.

Пам'ятайте про Україну!

У ГАННУСІ СВЕРСТЮК Є ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНІ УСКЛАДНЕННЯ

Філядельфія. — Українська громадськість, читачі газети „Свобода" цікавляться станом здоров'я Ганнусі Сверстюк з Києва, яка перейшла операцію в дитячій лікарні у Філядельфії. Операція була проведена, щоб усунути з мозку тумор, який утворився, як вважають, в наслідок чорнобильської нуклеарної катастрофи.

На жаль, покищо лікування нічого втішного не дало, хіба лише те, що після операції мова хворої значно поліпшилася. У Ганнусі виникли післяопераційні ускладнення. На місці рани утворилося нагноєння, викликане інфекцією. У понеділок, 8-го серпня, лікарі зробили ще одну операцію, щоб вводити антибіотики. Це лікування розраховане на тиждень.

Дворічна пацієнтка проходить у лікарні серію радіоактивного опромінення. Ліва ручка і ліва ніжка почали неконтрольовано „смикатися". Причину цього явища лікарі ще не встановили.

До лікарні приходять люди, відвідують хвору. Ганнуся любить, коли мама возить її у візочку. Часто її відвідує подружжя місцевих українців. Ганнуся називає їх „дідусем і бабусею". Коли їй недавно робили чергову процедуру, то Ганнуся кликала: „Дідусю, рятуй мене!"

Як вважають лікарі, моральний стан малої пацієнтки був би набагато ліпший, якби міг приїхати з Києва її батько Андрій Сверстюк.

На вічу в Чикаґо виступить адвокат І. Дем'янюка

Чикаґо. — Йорам Шефтель, ізраїльський оборонець Івана Дем'янюка, буде одним із двох адвокатів, які виступлять тут на громадському вічу у п'ятницю, 16-го вересня ц.р., у приміщенні парафії свв. Володимира і Ольги.

Метою віча є зібрати фонди на оборону І. Дем'янюка перед Верховним судом Ізраїля в грудні цього року.

Другим промовцем буде американський адвокат жидівського роду Вілліям Волф з Фініксу, Аріз., який постійно виступає в обороні І. Дем'янюка і уважає, що суди в ЗСА і в Ізраїлі несправедливо засудили І. Дем'янюка. На початку липня адв. Волф їздив до Ізраїля і дав ряд інтерв'ю ізраїльській пресі, радіо і телевізії.

Віче організують Українсько-Американський Комітет Справедливости і організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні. Початок віча запляновaний на год. 7-му вечора.

Вийшли спогади С. Куропася

Джерзі Сиґі, Н. Дж. — На ринку книжок появилися накладом автора спогади інж. Степана Куропася „З України і 60 років в Америці".

Люксусове видання, в твердій оправі, це єдина книга спогадів із кіл давньої довоєнної еміграції про діяльність американської громади між двома війнами.

Оборона українського імени, допомога воюючій Україні і легальним установам у Західній Україні — це мало відомі справи для нової політичної еміграції.

Ціна 30 дол., 576 сторінок друку, з ілюстраціями. Набути можна в книгарні „Свободи" і книгарні Видавничої Спілки в Чикаго.

О. Луцький видужує

Філядельфія. — Мгр Олександер Луцький, довголітній кореспондент „Свободи" і громадський активіст, від грудня минулого року до кінця липня цього року перейшов п'ять операцій на праву ногу, щоб привернути циркуляцію крови.

Коли останні дві операції не дали бажаних результатів, тоді у четвер, 4-го серпня, йому ампутували долішню частину правої ноги у лікарні Пеннсильванійського університету. Тепер мгр Луцький перебуває на терапії у цій лікарні в будівлі Сілверстайна, число кімнати 1223 Б, 3400 Spruce St., Philadelphia, Pa., 19104; tel.: (215) 662-4774.

Нова премія для Організаторів УНСоюзу



Микола Бойко (зліва), крайовий керівник продажу забезпечення УНСоюзу показує головному предсідникові д-рові Іванові Флисові нову премію для чільних організаторів УНСоюзу — спортову торбу вартости 60 дол. Організатори, які в місяці серпні приєднають принайменше вісім нових членів на загальну суму вкладок 1,600 дол. у річному відношенні, отримають цей бонус крім звичайних винагород. А відомо, що у вакаційно-подорожувальному часі — торба кожному пригодиться.

ПРЕЗИДЕНТ ЗГАДАВ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Вашінгтон. — Тут в понеділок, 1-го серпня президент Роналд Реґен на бажання Конґресу спільною резолюцією ч. 338 проголосив цей день Гельсінкським Днем Прав Людини у 13-ту річницю підписання Гельсінкських угод.

У проклямації Президент пригадав присутнім під час підписання проклямації що 13 років тому 33 европейські країни, Америка і Канада підписали в Гельсінках заключний акт конференції безпеки і співробітництва в Европі. Підписуючи цей акт Америка, як і інші підписані під цим актом країни зобов'язалися шанувати принципи свободи, самовизнання і людської гідности. Започаткована праця в Гельсінках мала на меті зліквідувати бар'єри між Сходом і Заходом. Три наступні конференції потвердили, що великі кроки зроблено в цьому напрямі, одначе деякі країни східнього бльоку не притримуються тих принципів.

Прикладами дальших переслідувань можуть засвідчити такі особи, як українці Іван Кандиба та Іван Сокульський, а також литовський католицький священик Сіґітас Тамкевічіюс, що й до сьогодні караються в таборах тільки за те, що стежили чи виконуються підписані їхніми урядами угоди в Гельсінках.

На закінчення Президент звернувся до всіх тих, що підписали Гельсінкські угоди, щоби діяли згідно з принципами під якими поставили свої підписи.

В Гантері відбудеться семінар УВАН

Гантер, Н. Й. — Тут у приміщеннях відомого українського пансіону „Карпатія" від 15-го до 19-го серпня ц.р., відбудеться черговий літній семінар УВАН.

Доповідачами на цьогорічному семінарі будуть д-р Мирослав Лабунька, професор ЛяСалл коледжу у Філядельфії говоритиме про „Хрищення Руси- України: факти, події, люди". Стефанія Гнатенко, куратор Українського Музею в Ню Йорку і колишній науковий працівник Львівського музею українського мистецтва, говоритиме про „Західньо-українське малярство XIV до XX століть.

Зголошуватися і за докладнішими інформаціями слід звертатися до: Dr. O. Tretiak, 2227 Green St., Philadelphia, Pa. 19130.

Появився монументальний твір про Лемківщину

Ню Йорк. — У видавництві Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці появилася у серії „Записок", як 205-ий том Історично-філософічної секції у двох томах книга „Лемківщина — земля — люди — історія — культура". Перший том охоплює 580 сторінок, другий 496. На книзі зазначено, що „видано коштом і заходами Організації Оборони Лемківщини в ЗСА, Т. 1-ий, Відділ в Ню Йорку.

Організація Оборони Лемківщини має в ЗСА 25 Відділів, головно на східньому побережжі Америки, але й у Чикаго. Головою Головної Управи є Марійка Дупляк, керівничка друкарні, з якої саме й вийшли ті дві, з технічного друкарського погляду бездоганно видані книги.

Редактором був проф. Богдан Струмінський з Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету. Передмову написав д-р Ярослав Падох, голова НТШ. У своїй передмові автор передає історію довгих старань за видання такої книги і труднощів здійснення такого задуму. Голова НТШ, який признається, що він також лемко, називає Лемківщину „вічною землею", яка „залишилася у пам'яті і в серцях її відвічних мешканців на ближчих і дальших поселеннях. Вона й туга за нею народили цю книгу".

Наприкінці першого тому подано документи про виселювання українців з Лемківщини, подано зладжену покійними В. Кубійовичем і М. Кулицьким карту Лемківщини і Засяння, подано список місцевостей, статистичні дані, численні світлини. Строго науковий критерій, що його трималися названий вгорі редактор і його співробітники, не пригадали, що книга написана приступно і може служити не тільки як тривкий пам'ятник для цієї мученицької „вічної землі" лемківської, і не тільки, як пребагате джерело для дослідників Лемківщини, але також як прецікава лектура.

Люксусовий характер видання — тверда полотняна обгортка сіро-зеленого кольору з витисненим графічним написом мистця Богдана Титли творить цю книгу прегарним культурним дарунком для всіх, що люблять книжку і мають сантимент до Лемківщини.

Та, найдалі на заході розташована, країна, була за Польщі між двома світовими війнами тереном різних диковинних експериментів і врешті зазнала ганебного в новітній історичній добі насильного виселення автохтонного населення та руйнування церков безцінної архітектурної вартости і нівечення всього дорібку мешканців. Коли місією вільної української громади є творити тривкі цінноці культури, то ті два томи, видані великим грошовим коштом і великим трудом, що вимагав терпцю і фахового знання, заслуговує на дійсне призначння.

Появився вже 16-ий том „Літопису УПА"

Торонто. — Тут вийшов друком уже 16-ий том „Літопису Української Повстанської Армії" у видавництві, що його спонзорують обидві організації колишніх членів УПА, Об'єднання колишніх Вояків УПА в ЗСА і Канаді, що його довголітнім головою був св. п. полк. Юрій Лопатинський та яке входить у склад Об'єднання б. Вояків Українців в Америці (ОбВУА), та Товариство колишніх Вояків УПА ім. ген. - хорунжого Тараса Чупринки в ЗСА і Канаді, що його довголітнім головою був Микола Грицковян.

„Літопис" позбавлений будь-якого партійного забравлення і тримається строго-наукового історично-інформаційного характеру. Цей останній том ве-

(Закінчення на стор. 3)

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У вівторок, 16-го серпня ц.р., в будинку НТШ, 63 Четверта авеню, відбудеться пленарне засідання Метрополітального Комітету Тисячоліття Християнства в Україні для обговорення справ з відзначенням ювілейних святкувань в місті Ню Йорк.

Початок засідання в год. 6-ій вечора. Управа просить всіх членів прибути на засідання.

Б. ЄЛЬЦИН ОБОРОНЯЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ

Рига, Латвія. — Колишній перший секретар Московського міського комітету партії Боріс Єльцин, який проводить вакації на ризькому побережжі, дав інтерв'ю кореспондентові місцевої газети. В ньому колишній партійний керівник намагався відповісти Єгорові Лігачову, який на недавній партійній конференції різко критикував Б. Єльцина за „некомпетентність" і „особисті амбіції".

Розповідаючи про інтерв'ю Єльцина, кореспондент англійської газети „Сандей Тайм" Анґус Роксбур пише, що це — перше висказування Єльцина в пресі після його виступу на московській партійній конференції, коли він намагався добитися „публічної реабілітації" і запропонував свою власну програму заходів, здатних активізувати процес перебудови і скоріше досягнути реальних результатів.

Відповідаючи на напади Лігачова, Боріс Єльцин сказав: „У нас є духовно роздавлені люди. Їм не під силу витримати гноблення розпоряджень, строгих наказів і резолюцій, що йдуть безконечним потоком". „На жаль, виступ товариша Лігачова на партійній конференції перекрутив саму суть мого відношення до перебудови, особливо у справі про соціяльну справедливість. Нехай це залишиться на совісти мого опонента", сказав Б. Єльцин латвійському журналістові.

Вираз „соціяльна справедливість", зауважує А. Роксбур, є кодовим виразом, що означає „партійні пільги і привілеї". Єльцин неодноразово твердив, що, на його думку, „незароблені пільги" не лише не ліквідовуються, але навіть мають тенденцію до збільшення.

Б. Єльцин повторив, що, як йому здається, перебудова на даний момент не привела до якихось відчутних результатів, якщо не вважати більш відкритих висловлювань у пресі. На думку колишнього партійного боса Москви, зусилля партії повинні бути максимально сконцентровані на рішенні трьох „ключових", як він висловився, проблем: харчова, споживчі товари і обслуговування населення. „Проблеми ці досягли в країні такої гостроти, що найменше зволікання з їх вирішенням може просто стати небезпечним".

Особистий стиль керівництва Єльцина часто зазнавав критики, однак у своєму інтерв'ю він намагався виправдатися і навів кілька прикладів того, як протягом свого дворічного перебування на пості першого секретаря Московського міськкому партії він відвідав приблизно 200 промислових підприємств міста і принципово розмовляв там лише з робітниками, які приходили до нього скаржитися.

Досить дивне інтерв'ю Б. Єльцина місцевій латвійській газеті, пише кореспондент „Сандей Таймс", було опубліковане день перед тим, як виступив у місті Ґорькому Єгор Лігачов, давши зрозуміти, що, на його думку, горбачовські реформи „можуть зайти надто далеко".

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИКИ ЛЕТОВИЩА пакістанського міста Парачінар повідомили, що у понеділок, 8-го серпня, на місцевому летовищі приземлився винищувач афганських військово-повітряних сил „МІҐ—19". Перший пільот майор Мунір і другий пільот капітан Вазір добровільно здали зброю і звернулися до місцевих властей з просьбою надати їм політичний притулок. За словами втікачів, їх літак входив до складу ескадрилії, висланої на бомбардування позицій муджагедінів у провінції Пактія. Мунір і Вазір повернули свій літак в сторону пакістанського кордону, де були зустрінуті зенітним вогнем. Летунам вдалося, однак, повідомити на землю про свої наміри і, зробивши над летовищем чотири круги, „МІҐ" щасливо приземлився. При огляді було встановлено, що на літаку знаходився повний комплект бомб і ракет.

ПЕРЕДБАЧАЮЧИ МОЖЛИВУ втечу на Захід когонебудь зі своїх громадян під час Олімпійських Ігрищ, Совєтський Союз звернувся до Південної Кореї з просьбою дозволити відкрити в Сеулі тимчасове консульство і дістав на це дозвіл уряду. Між Південною Кореєю і Совєтським Союзом ніколи не було дипломатичних зв'язків. Згідно з прийнятими міжнародними нормами, кожна країна може настоювати на зустрічі зі своїм громадянином, який вирішив не повертатися додому. Якщо під час ігрищ у Сеулі втікачем стане хтось із совєтських громадян, з ним зможе зустрінутися дипломатичний представник. Якби СССР не мав такого консульства, совєтські представники не могли б зустрітися і останній раз поговорити з втікачем. Очікують, що з СССР у Сеуль прибуде коло 1,000 осіб. 600 з них — спортовці, 200 - тренери і спортові адміністратори, ще 200 — туристи і „технічний персонал", що включає лікарів, кухарів і, як завжди буває, агентів КҐБ.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, організованій совєтським агентством преси „Новості", історик Євгеній Амбарцумов, завідуючий віддідом Інституту економіки світової соціялістичної системи, інформував журналістів про роботу комісії, створеної для вивчення становища в Нагірно-Карабахській автономній області, що входить до складу Азербайджану. Робота комісії у справі Нагірного Карабаху входить до програми підготови до давно оголошеного Горбачовим спеціяльного пленуму ЦК партії, присвяченого міжнаціональним відносинам в Совєтському Союзі. За словами Амбарцумова, серед компромісових варіянтів, що їх розглядала комісія, була пропозиція про „підвищення статусу" Нагірного Карабаху, який з „автономної области" передбачається піднести в рангу „автономної республіки". В цьому випадку, залишаючись в складі Азербайджану, Нагірний Карабах буде мати власну конституцію, законодавство і уряд таким чином дістане більшу самостійність.

ВИСТУПАЮЧИ В афганській столиці перед вилетом у Москву, міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе заявив, що виведення совєтських військ з Афганістану буде проводитися відповідно до встановленого пляну. „Через кілька днів, — сказав міністер, — ні одного нашого вояка не залишиться на території 25 афганських провінцій".

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ корабель „Вінсенс" відомий з того, що помилково зістрілив іранського пасажирського літака, в якому загинуло 290 осіб в неділю, 7-го серпня ц.р., врятував п'ятьох іранських риболовів, що більше тижня колихались на хвилях моря. Згідно з речником Пентагону, з ракетоносця запримічено п'ятьох людей, які у шлюпці пливли з течією в Оманській затоці. Речник Пентагону заявив, що їм було уділено першу лікарську допомогу і вони залишились на кораблі поки домовляються про їхню транспортацію на сушу.

ІРАН І ІРАК ПОГОДИЛИСЬ НА ПЕРЕМИР'Я

Ню Йорк. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Гавіє Перез де Куеяр в понеділок, 8-го серпня ц.р. проголосив, що Ірак і Іран погодились на цілковите припинення воєнних дій до 20-го серпня ц.р., а п'ять днів після цього розпічнуть безпосередні мирові переговори в Женеві.

Це коротке повідомлення проголошено на засіданні Ради Безпеки ООН, яка вже продовж цілого року старалась всіма засобами припинити ту восьмилітню жорстоку війну, яка згідно з даними залишила мільйон вбитих, 1.7 міл. поранених і біля 1.5 міл. втікачів.

Ця угода припинення воєнних дій між Іраком та Іраном — це друге з черги досягнення ООН в цьому році. Першим був договір про відтягнення совєтських військ з Афганістану в квітні ц.р. після семилітніх переговорів.

Міністер закордонних справ Ірану, Алі Акбар Веляті, який не був присутнім коли Рада Безпеки проголосила дату припинення воєнних дій, заявив опісля на пресовій конференції, що Теґран „приймає вимогу генерального секретаря ООН і громад світу і припинить військові дії на суші, морі та в повітрі з сьогоднішнім днем". Одначе він вказав на недавні атаки Іраку та зокрема на вживання отруйних газів і хемічної зброї.

Натомість представник Іраку в ООН, Ісмат Таґа Кіттані, заявив, що це є „радісний день", який відкрис „важкий, але радісний шлях до миру". Але він не дав точних запевнень, що Ірак припинить свої військові дії ще перед офіційною датою.

Американський представник в ООН Вернон Волтерс заявив, що це є історичний день, як для Організації Об'єднаних Націй, так і для ЗСА, бо „припинення цієї війни було одним із головних завдань цієї Адміністрації".

В дальшому роз'ясненні успіхів своїх і ООН генеральний секретар заявив, що він вірить в те, що це замирення допоможе звільненню закладників американських і інших, які були схоплені в Ливані. Міністер закордонних справ Ірану А. Веляті приобіцяв, що Іран докладе всіх своїх можливих старань, щоб це здійснилося.

Діялог з поляками продовжується

Монтреаль, Кве. (УІБ). — У середу, 27-го липня ц.р. тут відбулася зустріч голови Уряду УНРеспубліки проф. Ярослава Рудницького з нововибраним у Парижі генеральним секретарем Східньо-центрально-европейського конгресу проф. Андрієм Кавчаком. З української боку участь у зустрічі брала теж Тетяна Носко-Оборонів, голова УІБ в Ляшіні.

Темою наради була справа паризького конгресу 16-17-го червня ц.р. і плянованого на 1989 рік „конституційного" конгресу в Страсбурзі (або Торонто).

Окремо заторкнено в часі зустрічі проблему українсько-польських взаємин, справу границь між обома народами тепер і в майбутньому. Проф. Кавчак заявив, що він ніяк не симпатизує з заявами польських шовіністичних кіл на еміграції з зазіханнями на Львів і Вільнюс, а притримується віденського узгіднення екзильних урядів і політичних представників із 5-го листопада 1986 року, в тому, що справу поправок до існуючих тепер границь вестимуть „цивілізованим способом" майбутні суверенні уряди Польщі й України (чи Білорусії й Литви). Під „цивілізованим способом" проф. Кавчак розуміє ненасильницькі засоби, а переговори, плебісцит чи взагалі всі мирні засоби, які стоять перед сучасним світом у міжнародній практиці. Це торкається, на думку проф. Кавчака, не тільки українсько-польських взаємин, але взагалі всіх граничних спорів між сусідніми тепер поневоленими народами Центральної і Східньої Европи. Спільною й найголовнішою ціллю під сучасну пору є визволення поневолених народів із комуно-російського ярма й для цієї цілі треба посвятити всю енергію й співпрацю цих народів.

Прикладом „першої ластівки" для цього була українсько-польська декларація з 1979 року в справі співпраці обох екзильних урядів для поборення большевицько-московської неволі, а дальшим прикладом цього був недавній конгрес у Парижі, який обрав проф. Кавчака своїм генеральним секретарем. З вірою в перемогу великої ідеї визволення народів Центральної і Східньої Европи він перейняв те становище й починає свою працю від особистих нарад і зустрічей із представниками поневолених народів. Це була одна з перших зустрічей, що пройшла в дусі узгіднень і надії на дальшу співпрацю, що її успішно започатковано в 1979 році, поширено на інші народи в 1986 році й започатковано на велику скалю в Парижі в 1988 році.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ ЧОТИРИРІЧНА перевірка ревізорами Пентагону виявила, що 95 доставців військових контрактів постійно ставили надмірні ціни на їхній товар, а це в результаті виходило на сотні мільйони долярів, що їх кожного року виплачував Уряд. Звіт із цієї перевірки точно виказує про ставлення надмірної ціни на суму 788.0 міл. дол., як заявив у своєму заключному звіті Стівен Тродден, заступник головного державного ревізора.

СЕНАТ ГОЛОСАМИ 92 до 0 одобрив законопроєкт допомоги фармерам, сільськогосподарським підприємствам і іншим, які потерпіли з причин посухи. Цей законопроєкт в сумі 3 біл. дол., буде одним з найбільш коштовних, але в Палаті Репрезентантів також одобрено цей законопроєкт негайно. Відомо, що президент Роналд Реґен погодився його підписати. Речник Департаменту сільського господарства заявили, що допомога може опинитися в руках пошкодованих до 60-ох днів.

У ТАЛАГАССІ, СТОЛИЦІ стейту Фльориди, громадяни зібрали досить підписів, щоби у голосуванні в листопаді ц.р. дати можливість виборцям рішити чи англійська мова уважається офіційною мовою стейту. Виникла ця потреба з раптовим збільшенням еспаномовних імігрантів з Куби і інших еспаномовних країн Центральної та Південної Америки. Новозорганізована група проти такого голосування п. н. „Інгліш плас" твердить, що таке рішення буде дискримінуючим й може пошкодити сильно туризмові та підприємствам стейту, який має близькі спілкування з еспаномовним світом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Демократія і добробут — нероздільні вартості

Здається, що за всю історію З'єднаних Стейтів Америки не було другого такого державного секретаря як Джордж Шулц, що так часто подорожує по всіх континентах світу з відвідинами до прерізних країн із щораз іншими місіями. У цьому місяці він полетів на 10-денний об'їзд країн Південної Америки з головною місією — переконати тамошні керівні державні кола, що тільки демократична державна система ґарантує здорову економіку з добробутом для громадян. Кожна з південноамериканських країн має довгу історію за собою і мало котра із них не зазнала й коротшої чи довшої диктатури. Характеристичною рисою для всіх тих країн є тепер не так проблема ідеології, як економіки. Але хоч всі ті країни дивляться на Америку, як можливе джерело грошової допомоги, проте, вона, Америка, не втішається в латиноамериканських народів найкращою опінією. Все ще не зникла безслідно пам'ять про той період американської історії, який дістав назву „долярової дипломатії" і практично проявлявся у користуванні збройною силою для здобування ринків збуту для своїх товарів та користування тамошніми природними скарбами. Тому в латиноамериканських країнах є спільний принциповий спротив проти користування Америкою військовою експедицією кудинебудь із будь-якої причини.

Це виявилося на початку теперішньої подорожі Джорджа Шулца, яку він розпочав від Ґватемалі, де він стрінувся з лідерами чотирьох середньоамериканських країн, за винятком Нікараґуа. Всі вони висловилися за демократичний державний устрій, але спротивилися посередній військовій допомозі Америки „борцям за свободу" проти сандіністського режиму в Нікараґуа. Вони переконані, що демократизацію в Нікараґуа можна перевести шляхом дипломатичних розмов, безпосередніх переговорів тамошнього уряду зі збройною опозицією та економічним натиском, але не військовим.

Інший характер розмов Шулца був в його зустрічах з президентами Арґентини й Бразилії. Арґентина має 35 більйонів заборгування у закордонних країнах, між ними найбільше у ЗСА. Шулц відкинув прохання обох тих найбільших південноамериканських країн — Арґентини й Бразилії, щоб ЗСА рятували їхню економіку своєю допомогою. Він похвалив зусилля тамошніх урядів для поборювання інфляції, але вказував на те, що тільки зріст власної продукції паралельно зі зменшуванням безробіття може зактивізувати економіку. ЗСА мають конфлікт з Бразилією, уряд якої не хоче визнати патенту американських комп'ютерів і фармацевтичних виробів і копіює їх із шкодою для американських продуцентів та американського експорту.

Але поруч із пропаґандою демократії і шуканням союзників у поборюванні прокомуністичного режиму в Нікараґуа державний секретар Шулц мав теж найприкріше і найтрудніше завдання — переконати латиноамериканські країни, в яких фармери продукують та експортують до Америки наркотики, що дані країни наражають себе на поважні санкції. Проблема наркотиків в Америці особливо зактуалізувалась і загострилась у цьому виборчому році. Демократичний президентський кандидат Майкел Дукакіч зробив з цієї проблеми головний атут своєї виборчої пропаганди з закидами проти режиму президента Реґена, що той легковажить загрозу від наркоманії і не вживає ґострих заходів проти країн, які експортують наркотики, головним чином героїну і кокаїну. Їх продукція є поважним джерелом прибутку для деяких латиноамериканських країн.

Державний секретар Джордж Шулц чудом врятував своє життя у тому своєму поході проти продукції й експорту героїни: у Болівії, звідкіля перепачковують до Америки кокаїну, вчинено на нього атентат. Призначена для нього бомба вибухла на вулиці, якою проїжджало його авто, чудом не поціливши в нього.

Займати високий відповідальний пост у такій великодержаві як Америка — це не тільки почесть і не тільки різні персональні користі, але й постійна загроза для власної безпеки. Живемо в епосі тероризму, і терор звертається проти тих, які боронять інтереси своїх громадян, їхнє здоров'я, в першу чергу, що перечить інтересам злочинних елементів.

Омелян Твардовський

БОРОТЬБА ЗА ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

I.

З кожним днем збільшуються ряди борців в Україні за поширення української мови, що її московські колоністи на спілку з місцевими малоросами намагаються замінити, російською. В останніх тижнях до вже активних борців приєдналися десятки тисяч читачів київської „Спортивної Газети", яка, як відомо виходить у понад півмільйоновому тиражі. Мова тут, — як її назвала редакція цієї газети — про „імпровізовану дискусію", що розвинулася на сторінці „Спортивної Газети" після появи допису В. Яковенка під наголовком „Тираж двома мовами".

Малорос, чи спритний „патріот" своєї батьківщини, цей автор невідомий. Від себе редакція „С. Г." відмітила, що В. Яковенко з Червоноармійська, Донецької области (вільно володіє українською мовою і є давнім передплатником „Спортивної Газети"), але в своєму дописі 7-го липня ц. р., в основному ділився своїми думками щодо незнання української мови більшістю його колеґ. Виходячи з цього, висунув для обговорення пропозицію про двомовний випуск „Спортивної Газети".

Каже наша пословиця „нема зла, щоб на добре не вийшло". Так воно і сталося з цією пропозицією. У „Спортивній Газеті" з 21-го липня ц. р. під наголовком „Тираж двома мовами", продовжуємо розмову, були поміщені листи читачів „за" і „проти"... До речі, як відмітила редакція співвідношення надрукованих сьогодні листів відповідає загальному співвідношенню позицій читачів, які надіслали до редакції з цього приводу. Із замітки редакції виходить, що „учасники імпровізованої дискусії на цю тему дозволили собі некоректні визначення на адресу як дописувача, так і газети". Це значить, що більшість листів була написана в гострому і мабуть лайливому тоні (о.т.). „Сподіваємося, суґерує від себе редакція, що подальша розмова на цю гостру тему не виходитиме за межі культурного обміну думками, а торкатиметься суті питання". Далі слідують листи читачів, які передруковуємо в оригіналі, вони не потребують коментарів:

Категорично проти...

Я категорично проти пропозиції В. Яковенка щодо видання „Спортивної Газети" двома мовами. Річ у тім, що вже маємо в республіці сумний досвід такого видання „Робітничої Газети" та газети „Вечірній Київ". З того досвіду бачимо: українськомовне видання дуже швидко перетворюється на малотиражний додаток до російськомовного. До того ж додаток другосортний з огляду на якість підготовки до друку і перекладу. У кіосках „Союз друку" український варіант „Вечірки" не купиш, бо там діють за принципом: російську розкуплять швидше! В резолюції XIX партконференції чітко записано: „Виявляти більше турботи про активне функціонування національних мов у різних сферах державного громадського і культурного життя. Натомість, тов. Яковенко пропонує ліквідувати чи не єдине для багатьох людей на сході й півдні України джерело українськомовної інформації, яке могло б спонукати людей до глибшого вивчення мови, здебільшого, до речі, рідної. Годі й казати, що коли дотримуватися лоґіки, викладеної в листі тов. Яковенка, то українську мову в промислових реґіонах республіки (де населення найбільш багатонаціональне) треба взагалі скасувати разом з українськомовними виданнями, виставами тощо. Адже в умовах госпрозрахунку вони нині напевно програватимуть у порівнянні з російськомовними. Але ж зовсім не за те бореться громадськість, зовсім до іншого закликає нас партія. Необхідно зробити українську мову потрібною всім. Дозволити їй повноправно лунати всюди, і нехай це почесне завдання і надалі в міру сил і можливостей виконує „Спортивна Газета". Мабуть, прагнути збільшення тиражу за рахунок двомовності-сумнівний спосіб. З повагою — багаторічний передплатник М. Стріха, кандидат фізико- математичних наук. Київ.

... Категорично проти пропозиції тов. Яковенко. Двомовний тираж штучно розділить республіку на дві зони областей. В одній, куди потраплять Запорізька, Ворошиловградська, Харківська, Дніпропетровська, Донецька області — „Спортивну Газету" читатимуть російською мовою, а в другій, куди буде віднесена правобережна та Західна Україна — українською. То навіщо ж провокувати таку розрізненість? Чому, власне, люди, які живуть на Україні, хоча б з огляду на національні традиції, не вивчають її мови? У той час, як приїжджі з-за кордону часто-густо володіють нею досконало...

С. Шаповал
Умань, Черкаської області.

Закінчення буде.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

Назустріч тепловій добі

Ми всі діти природи, що народилися під жовтим сонцем африканських низин виростали у льодовиковій добі та, досягнувши вишин технології, заявили самопевно свою незалежність від природи, в середині скляних стін своїх міст, в яких ми створили суцільне весняне підсоння для себе, своїх родин та своїх комп'ютерів!

Але неждано в цю атмосферу самопевности вдерся різкий дисонанс у виді раптової зміни погоди, сповненої тривожних вісток про вийняткові спеки та відсутність дощів,з поважною загрозою посухи, можливістю втрати зборів для багатьох рільничих фарм та небезпекою пожеж суміжних лісів в ЗСА.

Зміни погоди бували й перед тим, але вони ніколи нікого не тривожили, з уваги на їх короткотривалість. Але в цьому році вони тривають вже понад три місяці та побивають всі рекорди високої температури 1880-их та 1930-их років.

Не бракує при тому також статтей з аналізою причин цієї раптової зміни підсоння та прогнозою її дальшого розвитку. Більшість авторів вважає, що за причиною змін погоди слід шукати в отеплінні земної атмосфери, що покищо становить тільки передсмак нового підсоння, яке в наступному сторіччі може змінити докорінно обставини людського життя не тільки в ЗСА, а й в цілому світі.

На їх думку, зміна нашого підсоння зв'язана з дією так званого тепличного ефекту (greenhouse effect), за спричинником якого слід шукати в технології, чи радше в її творцеві-людині. Дія тепличного ефекту пов'язана з дією двоокису вуглецю, який в горішніх верствах атмосфери діє аналогічно як скляний захист в городових оранжеріях (теплицях), затримуючи соняшне тепло в земній атмосфері.

У сучасну пору наша технологія на чолі з понад 100 мільйонів автомобілів продукує десять мільйонів тонн двоокису вуглецю річно і таким чином отеплює нашу плянету.

Якщо це отепління проходитиме в доцьогочасній нормі, наша плянета може перетворитись в справжню теплицю, в якій життя замість процвітати, почне в'янути.

Що світ ставиться поважно до такої можливости, свідчить велика конференція, присвячена зміні атмосфери, яка відбулася у Торонто на початку липня ц. р. з участю 330 делеґатів, що репрезентували 46 держав. У висліді кількаденних нарад вони прийшли до пересвідчення, що ґлобальні шкоди, спричинені тепличним нагрівом та іншими атмосферичними змінами, що виникли через втручання людини в дію природи, слід поставити на другому місці після нуклеарної війни.

Тому учасники цієї конференції одноголосно вирішили звернутись до урядів своїх держав з вимогою якнайшвидше припинити загрозу цієї ґлобальної катастрофи для людства.

Минулого тижня сенатський Комітет для енерґетичних та природних ресурсів проголосив переслухування, в якому взяло участь декілька світових науковців, між ними Джеймс Ганзен, з рамени НАСА, та Майкел Оппенгаймер, з рамени фонду охорони довкілля. На думку Ганзена, наука не має ще досі конкретних доказів того, що теперішня зміна підсоння зумовлена виключно місцевим тепличним ефектом, але аналіза кінця 1980-их та 1990-их років виявляє більше, ніж середнє отеплення південносхідних та південнозахідних полос ЗСА, в яких вищі температури будуть пов'язані з меншими опадами.

На думку Оппенгаймера, для протидії цій тенденції отепління слід припинити доцьогочасне вирубування лісів, які абсорбують двоокис вуглецю, та встановити технологічну контролю над продукцією двоокисів вуглецю, окисів азоту, метану та фріону (заморозної речовини).

А тепер гляньмо на формування підсоння на нашій плянеті в ґльобальному маштабі. Наше підсоння — це вислід співдії багатьох факторів, в першій мірі, атмосфери з океанами, льодовиками з хемією живих організмів та з самою землею.

Згідно з існуючою теорією, коли формувалася наша плянета, її океани могли ще бути покриті верствою льоду. В тих обставинах існування життя на землі ніколи не стало б дійсністю, з уваги на те, що наше молоде сонце постачало землі в той час 30 відсотків менше теплової енерґії, ніж сьогодні. І тільки завдяки товстій верстві двоокису вуглецю (вулканічного походження) в нашій атмосфері та його тепличному ефектові соняшне тепло затрималось близько землі та допомогло їй не тільки розтопити льодову поволоку океанів, але й затримати воду у пливкому стані на нашій планеті.

Але й це небагато допомогло б землі, якщо б не її майже ідеальна відстань від сонця (у противагу до її найближчих двох сусідів — Марса та Венери) і якщо б не дія особливого самоконтрольного космічного „механізму", який наука називає популярно „земним термостатом". Цей термостат можна б порівняти з руслом зворотнього зв'язку в комп'ютері. Дія земного термостата основується на тепличному ефекті двоокису вуглицю. Коли земля охолоджується, цей термостат збільшує кількість двоокису вуглецю в земній атмосфері і навпаки, зменшує його, коли земля нагрівається. Чи двоокис вуглецю, випродукований людською рукою, може захитати чи змінити ефект дії цього термостата, невідомо.

І щойно майбутнє виявить його вплив на формування та дію нашого земного підсоння.

Василь Верига

КОРИСНЕ ВИДАННЯ КІУС

У видавництві Канадського Інституту Українських Студій минулого року появилася збірка англомовних доповідей і розвідок передчасно померлого професора Івана Лисяка-Рудницького п. з. „Essays in modern Ukrainian history", за редакцією сина покійного автора Петра Лисяка-Рудницького, професора-асистента Колюмбійського університету. Збірка нараховує xxxii сторінки вступного матеріялу та 497 сторінок основного тексту, включно з семисторінковим особовим покажчиком. Крім того, тут знаходить портрет автора та дві чорнно-білі мапи, етнографічна мапа України з кінця XIX ст., і друга сучасної Української ССР, яку чомусь також названо Україною, замість її офіційною назвою. Вважаємо це помилкою тому, що кордони соборних земель України зовсім не співпадають із кордонами обкроєної Москвою Української ССР.

Вступне слово написав проф. Омелян Пріцак, який, даючи сильветку Івана Лисяка-Рудницького, як історика, стверджує, що його досліди можна поділити на дві категорії: а) студії над соціо-політичними мислителями і діячами, та б) над вибраними питаннями історії української соціо-політичної думки (стор. 19). У правдивості цього твердження можна переконатися навіть хоч би з цього збірника, де поміщено 23 розвідки, з того 13, присвячених різним проблемам, як, наприклад, „Україна між Заходом і Сходом", „Проблема „історичних", і „неісторичних націй", „Переяслав: історія і міт" тощо, та 10 розвідок про різних політичних мислителів і діячів як Михайла Драгоманова (аж три статті), Вячеслава Липинського (дві статті), Володимира Винниченка й інших. Вже сам факт, що він присвятив увагу цим трьом контроверсійним політикам і мислителям, вказує на всесторонність зацікавлення Лисяка-Рудницького. У своїх розвідках він уникав ґльорифікації одних діячів чи мислителів коштом нелюбих йому осіб чи ідеологів. Тут зокрема цікавим і цінним вкладом в історію української соціяльно-політичної думки є розвідки про Михайла Драгоманова.

Проф. Пріцак твердить, що І. Лисяк-Рудницький, мабуть, більше написав і виголосив доповідей на різних конференціях по-англійськи ніж по-українськи. „Приблизно десять його англомовних історичних розвідок здобули собі визнання у міжнародній історографії і стали обов'язковою літературою для студентів історії Східньої Европи. Завдяки цьому він спричинився до популяризації найважливіших проблем історії України більше ніж котрийнебудь інший із його колеґ-істориків", твердить проф. Пріцак. (стор xix).

Більшість розвідок із цього збірника була вже друкована в різних англомовних журналах і збірниках, але сім друкуються тут вперше. Між останніми — „Напрямки української політичної думки", „Іполит В. Терлецький", „Михайло Чайковський", „Жидівсько-українські взаємини", „Карпатська Україна" і дві доповіді про Вячеслава Липинського. „Сторіччя першої української політичної програми" Михайла Драгоманова та „Суспільно-політичний світогляд В. Винниченка" були вже надруковані у журналі „Сучасність", а тут друкуються вперше у перекладі на англійську мову.

І Лисяк-Рудницький, обговорюючи українські політичні напрямки й ідеології, намагався сам дійти до тої істини, яка зумовила появу такої чи іншої ідеології та її послідовників. Наприклад, обговорюючи генезу українського націоналізму, він стверджує, що це була реакція до програних визвольних змагань і втрати української державности (стор. 105), а не „імпортований із чужого поля" як комунізм.

Обговорюючи IV Універсал і діяльність Центральної Ради він не вагається сказати правду, що люди, які стояли при кермі у Центральній Раді, не були покрою Бісмарка, Кромвела чи Хмельницького. Їхня еволюція від федералізму до незалежности України не наступила в наслідок внутрішнього переконання, а радше їх примусили до того обставини". (стор. 405)

Характеризуючи В. Винниченка, лідера української революції в 1917-1919 роках, Лисяк-Рудницький доходить до висновку, що Винниченко, будучи послідовником марксизму, фаворизував найбідніші верстви населення України і тим самим відкинув від державного будівництва багатші й освічені прошарки населення, включно із т. зв. сільською буржуазією. Іншими словами, відігнав ті елементи, які могли послужити, як найбільш надійна основа держави. (стор. 423).

Лесяк-Рудницький не тільки наводить факти, він їх осмислює й аналізує, й тут він виступає не тільки як історик, але радше, як історіософ. Він не робить голословних стверджень, а навпаки, він їх солідно і переконливо обґрунтовує і заставляє читача думати.

Essays in modetn Ukrainian history — це, як видно вже із самого заголовку, збірка індивідуальних студій автора актуальних проблем та контроверсійних діячів з історії України, а не систематичний курс історії. У зв'язку з тим тут трапляються декілька разів повторення деяких фактів чи теорій. Можна це пояснити тим, що це були доповіді на різних конференціях, на яких Лисяк-Рудницький обговорював певний аспект історичного факту як, наприклад, державного будівництва, чи діяльности якогось персонажя: Драгоманова, Липинського чи Винниченка. Тому що кожна розвідка становить собою окрему цілість, тих повторень у збірнику годі обминути й тому їх не можна вважати за недолік.

Ціла ця збірка не тільки цікава й ориґінальна за своїм змістом, вона ще й гарно видана, так як, до речі, усі інші видання КІУС, і надається не тільки на те, щоб поставити її на свою полицю, але й для подарунків англомовним людям, які виявляють зацікавлення українськими проблемами.

Канадський Інститут Українських Студій зробив добру роботу, видаючи цю збірку праць покійного професора І. Лисяка-Рудницького, чим вшанував його пам'ять і заповнив одну прогалину в українській англомовній історіографії. Книжку можна набути у видавництві та в усіх книгарнях.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДІТИНИ

Орися Пащак-Трач

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ВИХОВНИЙ ЗАСІБ

II.

Нам Трипілля до нашої теми важливе, бо майже всі наші мотиви народного мистецтва та початки наших звичаїв, обрядових пісень та приповідок походять із тих часів. А деякі ще раніші, із палеоліту. У вступі до своєї книжки „Боги й богині Старої Европи, 7000-3500 до Христа: міти, леґенди і культові зображення" археолог Марія Ґімбутас пише: „Традицію скульптури й малювання, яку знаходимо в Старій Европі (територія Балкану, південної Італії, південної Польщі та південнозахідньої України, в роках 7000-3500 до Христа) передано з доби палеоліту. В мистецтві і мітологічнім зображенні неможливо розділити виразно одну добу від одної, палеоліт від неоліту, так як неможливо лінією розділити диких і культурних рослин та диких і домашніх тварин. Багато символізму ранніх землеробів перебрано від (ще раніших) мисливців і риболовів. Такі зображення як риба, вуж, птах та роги (рогатий не є витвором неоліту); вони мають коріння в часах палеоліту. Однак, мистецтво і леґенди перших землеробів різнилися натхненням, отже у формі і змісті від тих, які належали мисливцям і риболовам".

Хто з вас має на собі борщівську або буковинську сорочку, придивіться до взору морщинки або поверхниці на рукаві. Чи знаєте, що подібний взір, вирізьблений геометричним меандром, віднайдено на найдавніших у світі кістках мамонта. Де відкопано цей найдавніший дотепер взір? Біля села Мізина, на Чернігівщині. Це була творчість людей старої кам'яної доби, понад 75,000 років тому. І цей сам взір між нами сьогодні. Ця тяглість нашого особливого буття, нашої традиції, така виразна, така важлива, що заперечити її ніяк не можна. Перед доказами археології та етнографії відпадають всі теорії „злиття трьох братніх народів" (вибачте за вираз). Яке тут злиття, коли перед нами такий простий факт із народного мистецтва та етнографії — українці мають писанки, росіяни їх не мають. Крашанки мають, але не писанки. Це в своїй студії підкреслив Вадим Щербаківський. Якщо наші два народи такі з'єднані, чи возз'єднані, чи як там, то ж де подівся в росіян такий важливий предмет весняного обряду? Нема, бо не було того з'єднання, бо давнього спільного між нами дуже мало. Звичаю не можна людям накинути силою. А вже коли того звичаю притримуються протягом тисячоліть, ще трудніше його навіть силою викорінити. Тому в нашій етнографії та народному мистецтві джерело нашого буття та нашої історії. І це треба передати і своїм, і чужим. Щербаківський так описав писанковий орнамент сучасних йому писанчарок (перша чверть цього століття): „Вони одержали цей орнамент з його завданнями, досягненнями і ефектами вже готовий, як традицію, як річ давно вироблену, цілі якої навіть уже забуті. Більше того, найменша перерва традицій показує повну нездатність людини сучасної зробити щось подібне, доцільне і ефектне". І в нас цієї перерви не було.

До сьогоднішньої теми народне мистецтво та звичаї мають таке відношення: якщо хочемо дитину виховати в українській духовості, вона мусить виростати в українському домі. Рідна школа та організації молоді не допоможуть, коли дитина вдома не відчуває того українського життя. Ми не мусимо ходити вбрані в народний одяг та їсти борщ і вареники щодня. В західній Канаді в кожній крамниці можна купити заморожені вареники. Не в тому справа. Дитина мусить відчути вдома українську духовість, пошану до звичаїв минулого та охоту і зацікавлення батьків. Ми живемо сучасним, бистрим життям. Своїм виглядом і поведінкою не відрізняємося від інших мешканців своїх міст та країн. Але прийде Свят-Вечір, чи коляда, чи свячення пасок і виведення гагілок на Великдень — і ми дуже радо відрізняємося від сусідів. Тоді нас єднає ця невидима сила української духовости. І наші діти, ті, які виростають в сучасній українській родині, відчувають цю єдність. Без наших звичаїв, без нашого народного мистецтва, без нашого церковного обряду (обох віровизнань) ми подібні до всіх інших. Дитина мусить відчути, що бути українцем, українкою, це щось особливе, щось надзвичайне. Вже багато років тому, коли мої перші статті про наші різдвяні звичаї появилися в англомовній „Вінніпеґ Фрі Прес" газеті, моя знайома розповіла мені про свою дочку. Ця дівчинка, ще прабаба якої приїхала до Канади, прочитала мою статтю в клясі. Її сусідка на шкільній лавці зітхнула, та сказала, що „Gee, I wish I was Ukrainian! (Я хотіла б бути українкою). Так зацікавили чужу дитину наші звичаї. Гордість яку відчула мала канадська українка, вже залишиться з нею на ціле життя.

Закінчення буде.

Із життя „Рідної Школи" в Чикаго

На небосхилі буття зник ще один шкільний рік. Та цей, що закінчився 1988 року, відрізнявся від інших у „Рідній Школі" в Чикаго, бо праця проходила під могутнім кличем „Наше Тисячоліття". Такий клич — це музика для душі, це порив до посвяти, це почуття гордости в мудрість предків!

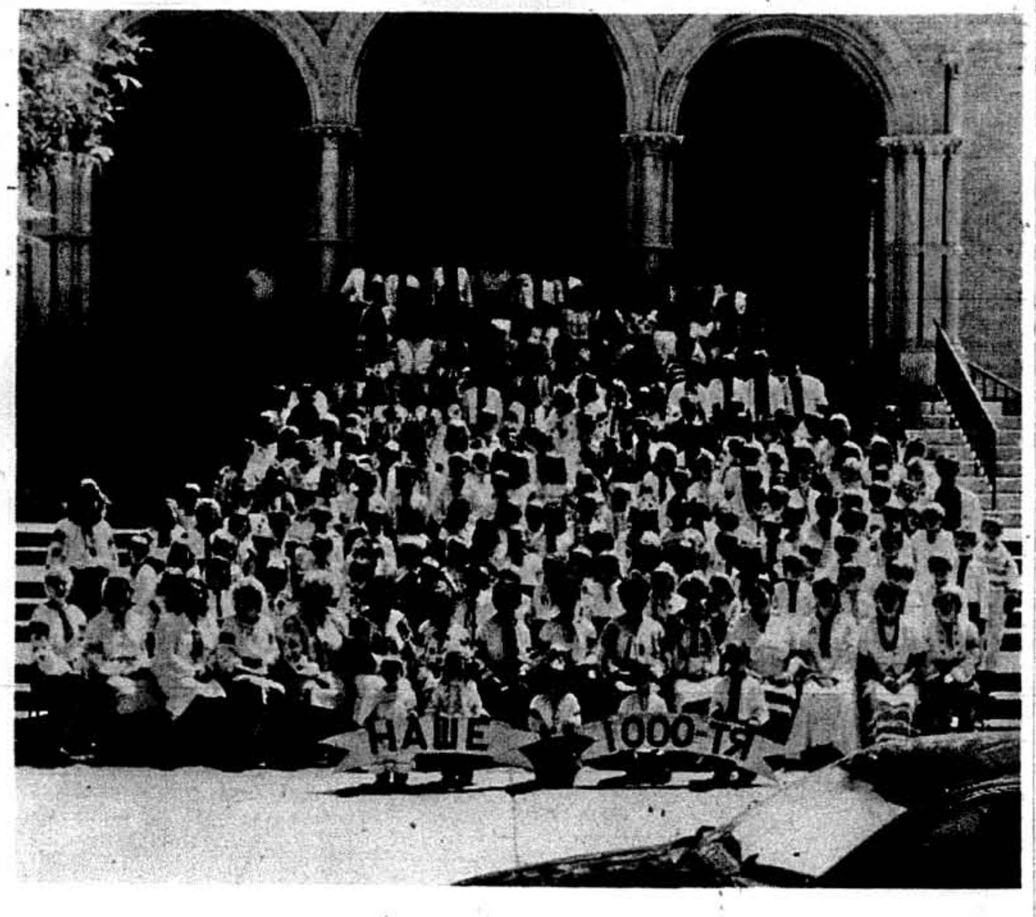
Тож і не дивно, що вже в перший день навчального року вчителі подали дітям вказівки, як мають виглядати їхні зошити і їхня праця у цей ювілейний рік. Шкільні будинки, в яких навчалося 266 учнів, віддзеркалювали ювілейні святкування, бо розміщено було відповідні картини (в більшості праці дітей) на стінах.

Як щорічно, в школі відбувалися імпрези: Листопадовий апель (середні й вищі кляси), Ялинка (нижчі кляси), свято Крут (середні й вищі кляси з іншими молодечими організаціями), свято Шевченка (всі кляси). Та кульмінаційним пунктом між усіма імпрезами виявилося святкування нашого Тисячоліття, яке відбулося 30-го квітня і в якому взяли участь майже всі учні. Крім точок дошкілля, 1-ої, 2-ої, 3-ої і 4-ої кляс, відбулася прем'єра п'єси „Хрещення України-Руси" пера Надії Скорин, режисер Слава Проців. У п'єсі взяли участь учні 5 — 10 кляс і випускники „Рідної Школи", отці дияконы, о. Андрій Шагала (в ролі літописця Нестора) та о. митрат Мирон Бутринський, який провів акт хрищення, в якому всі присутні взяли участь. На святі було 500 осіб і було надруковано спеціяльну програмку. Того самого дня відбулася виставка дитячих праць зв'язаних з Тисячоліттям.

Д-р Роман Дражньовський, інспектор шкільної Ради, відвідав нашу школу саме 30-го квітня. Він висловив велике признання учителям і дирекції за проведену працю в 1987-88 році та виявив своє захоплення програмою Тисячоліття.

Ініціятором тих величавих святкувань 1000-ліття була директор школи проф. Віра Боднарук. Під її вмілим проводом не тільки ці святкування, але й численні інші пляни учительських конференцій увінчалися великим успіхом.

Ось 7-го травня в авдиторії св. Андрія відбулася важлива подія, а саме День Голоду. В цьому відзначенні взяли участь учні від 5 — 10 кл., а також учні школи українознавства при церкві св. Володимира, при церкві св. Йосифа і учні з Пелатайн. Присутні бачили фільм „Жива розпач", до них промовляв д-р Джеймс Мейс, голова конгресової комісії Голоду, та д-р Мирон Куропась, член голодової комісії. Учні висловлювали свої думки про голод у формі дискусії під проводом своїх учителів. На Комісію Голоду вчителі й учні склали того дня 257.50 дол.



Вчителі та учні школи українознавства товариства „Рідна Школа" в Чикаго.

Всі імпрези відбувалися на тлі праці, що в кожній клясі проходить у рамках назначеної шкільною Радою програми, яку вводили в життя 16 учителів. Директор „Рідної Школи" проф. Віра Боднарук відбула візитації в кожній клясі, перевірила денники й каталоги та ствердила, що на загал учителі сумлінно виконують свої завдання.

Цього року вчительський збір відбув вісім місячних сходин, де обговорювано біжучі справи, проблеми в поодиноких клясах та шкільні імпрези. Треба відзначити, що учителі виходили із сходин завжди вдоволені, бо наради проходили в запланованому порядку в приємній, товариській атмосфері.

На одних із сходин учительський збір намітив плян, після якого учні, переходячи до вищої кляси, мусіли б взяти стандартний іспит, щоб уникнути автоматичного переведення з однієї кляси до другої. У клясах, де є більше як один відділ, учні можуть перейти з нижчого до вищого рівня, якщо здадуть письмовий іспит у першому триместрі.

Цього року до матуральної кляси зголосилося 19 учнів. З них 16 здали матуру, а три були випускники. В наступному році 16 із 20-ти учнів виявили бажання здавати матуральні іспити.

Минулого і цього шкільного року директором „Рідної Школи" в Чикаго була надзвичайно здібна з непересічним провідницьким хистом проф. Віра Боднарук, яка присвятила дуже багато часу, сили, енергії та відданої праці для добра нашої школи. На жаль, не могла дальше залишитися на цьому становищі.

В останній день науки, 4-го червня ц.р. учителі прощали директора проф. Віру Боднарук такими словами: „Нам дійсно дуже жаль прощати Вас сьогодні. Працювати з Вами було нам приємно, бо, дивлячись на Вашу надзвичайну посвяту, точність, самодисциплінованість, ми багато навчилися. Ваша довголітня праця у науковій ділянці виявилася яскравою в „Рідній Школі", тому Ви здобули собі не тільки наш подив і повагу, але й наші серця. Вони за Вами тужитимуть. Та воно якось так буває на цій землі, що все, що добре, не триває довго.

Прохаємо прийняти від нас найщирішу подяку за те, що Ви дали нам нагоду пізнати Вас, як надзвичайного педагога, провідника і людину високих чеснот; і за те, що Вашою силою волі Ви спонукали нас гідно відсвяткувати наше Тисячоліття.

Нехай Господь обдарує Вас кріпкими силами, і добрим здоров'ям на многі і благі літа!"

Учениця 7-ої кляси Наталка Асеведо відспівала на честь пані директор пісню з відповідним змістом, а учениця Катруся Розаловська обдарувала пишною китицею квітів.

Ось це коротко про зміст подій, що заторкнули наше життя у „Рідній Школі" в рік Тисячоліття. Емоції, які йшли в парі з цими й іншими подіями, залишаться у наших серцях на довгі роки.

Слава Проців, заступник директора „Рідної Школи" в Чикаго.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляю прихильників-читачів і все громадянство, що наклади моїх видань, повісти „Небесний змій" та другого видання роману „Діти чумацького шляху", — які були під опікою та в процесі розповсюдження у голови НДТУТ, покійного д-ра Костя Церкевича, я подарувала бібліотеці Дому Української Культури в Бавнд Бруку для дальшого розповсюдження з метою, що прибуток від продажу цих двох накладів піде на розвиток і розбудову цього яскравого огнища українського слова, бібліотеки. З бажанням, щоб і моя лепта причинилася до величної місії цієї цитаделі поширення української правди на чужині на славу поногобленої і окраденої, але невмирущої Матері-України.

Адреса: Library, House of Ukrainian Culture, S. Bound Brook, N.J. 08880.

Докія Гуменна

Комітет Земельного Фонду ЗУАДК для Бразилії успішно продовжує працю

На вступі цієї статті виясняємо, що назву Громадський Комітет Земельного Фонду ЗУАДК для Бразилії в Прудентополісі прийняв бразилійський уряд. А коли говориться про працю закупу землі для селян, то її розпочав о. П. Бальцар, ЧСВВ, який, маючи деякі ощадності, закупив кілька парцель землі для безземельних українських родин, щоб їх примістити в межах своєї парафії.

У травні 1985 року о. парох Василь Цимбаліст оформив Комітет з 19-ти членами, який сповняв ролю громадського Комітету аж до часу, коли Громадський Комітет Земельного Фонду ЗУАДК-у не був зареєстрований та визнаний Бразилійськими урядовими чинниками. Від того часу, себто від 1985 року, почали напливати перші фонди до Комітету. Цей Комітет підписав умову з Екзекутивою ЗУАДК-у, де були чітко визначені обов'язки та права Комітету з одного, а права і компетенції ЗУАДК-у з другого боку.

У своїй праці Комітет звернув увагу головно на без- та малоземельні селянські родини. Трансакція купна землі відбувається в такий спосіб: родина зголошується до Комітету, виповняє відповідний формуляр і чекає на свою чергу. Звичайно заінтересований приносить теж інформацію, від кого має можність купити землю, в якому місці та за яку ціну. Після цього Комітет висилає свого землеміра, який оглядає посілість, оцінює її, й евентуально приступається до виповнення контракту та перепису землі. Контракт має дев'ять точок, які визначають зобов'язання заінтересованого, а головно спосіб сплати довгу. А що в більшості селяни сплачують довг фасолею, то в контракті сказано скільки мішків фасолі належить річно зложити, щоб за 5 років земля була сплачена і тим самим купець став її власником. Ясно, що кількість мішків фасолі на сплату є залежне від ціни яку заплатив Комітет. Селянин на протязі 5 років не може купленої землі продати ні заміняти, бож є несплачена, а у випадку його смерти, платничі зобов'язання перебирає його родина.

До половини червня цього року закуплено 821 гектар землі. На цій землі вже приміщено 88 родин, які уже зложили 1,324 мішки фасолі, як сплату за землю, а продана фасоля уможливлює дальше купно землі.

Тепер Громадський Комітет Земельного Фонду ЗУАДК-у в Прудентополісі має зголошених 50 родин, які потребують допомоги в закупі землі. Деякі з них є багатодітні, мають від 6 до 11 дітей. Звичайно, у них є теж потреба фондів на будову більшої хати та хатньої обстановки для такої численної родини. При тому відчувається теж потреба купна штучних добрив для землі. Через таку працю Громадського Комітету дається можливість селянам мати свій хліб, підгодувати худібку та уможливити науку для дітей.

Це все є можливим завдяки тому, що ЗУАДК протягом останніх трох років переслав до Громадського Комітету понад 100,000 долярів та зумів змобілізувати жертводавців, які індивідуально переслали свої пожертви.

Сплату довгів фасолею впроваджено тому, що кожний господар її садить, а коли не зародить фасоля, тоді селянин може сплачувати довг теж кукурудзою. Важливим є те, що коли селянин сплатить свій довг скоріше, як за п'ять років, тоді дефінітивно стає властником землі.

Коли Громадський Комітет Земельного Фонду ЗУАК-у забезпечить землю селян в Прудентопольській окрузі, тоді прийде черга й на інші осередки, яких можна нарахувати біля 20.

Ідеться лише про зрозуміння такого роду помочі зі сторони української громади у вільному світі, яка вже вияла і постійно виявляє свою добру волю та жертвенність і тим самим помагає нашим українським селянам у Бразилії стати само стійними господарями на своїй власній землі, а не вічними наймитами та нуждарями.

Свої ласкаві пожертви на дальше купно землі та поміч потребуючим прохаємо пересилати на адресу Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Філядельфії: United Ukrainian American Relief Committee, Inc. 1319 West Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141.

о. Петро Бальцар, ЧСВВ

ПІСЛЯ ПІВРІЧНОЇ перерви совєтські підводні човни з нуклеарними двигунами знову зафіксовані на підступах до атлантичного побережжя ЗСА. Один з човнів появився в зоні звичайного патрулювання, залишеного совєтами в червні минулого року. Човен кляси „Янкі" перебував у тому районі коло двох тижнів, після чого був замінений іншим.

Ділимося сумною вісткою з колишніми учнями Зальцбурзької Гімназії, що дня 29-го липня 1988 р. відійшла у Вічність наша Товаришка

Наталія (Ляля) Савицька-Маланчук

ПОХОРОНИ відбулися у вівторок, 2-го серпня 1988 року у Портленд, Орегон.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Вельмишановній Родині складаємо щирі вислови співчуття.

Комітет Зальцбурзької Гімназії

Управа Світового Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів з осідком у Чикаго, Ілл.

Ділимося сумною вісткою, що дня 4-го серпня 1988 р. відійшов у Вічність у Чикаго найстарший член Об'єднання

бл. п. д-р вет.

ФЕДІР ТКАЧУК

на 84-му році життя, після довгої недуги.

Опечаленій Родині Управа Об'єднання складає глибоке співчуття.

Д-р БОГДАН РУДАВСЬКИЙ — голова
Д-р МАРТА ПЕТРИНА — секретар

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Знайомими, що по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність у вівторок, 9-го серпня 1988 р. на 64-му році життя наш Найдорожчий

СИН, МУЖ І БАТЬКО

бл. п. інж.

ЛУКА ҐУРАЛЬ

ПАНАХИДА буде відправлена в четвер, 11-го серпня 1988 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин — Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в п'ятницю, 12-го серпня 1988 року о год. 8:30 ранком в похоронному заведенні, а опісля о год. 9:30 в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., відтак Тлінні Останки будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
Мама
дружина — ГАЛИНА
сини — РОМАН і МАРКО
дочка — УЛЯНА
сестра — НАТАЛКА з родиною
та ближча і дальша Родина в Україні і Америці

Замість квітів на могилу Родина просить складати пожертви на Інститут Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого в Аргентині.

З глибоким сумом повідомляємо Рідних, Приятелів і Колег, що в четвер, 4-го серпня 1988 р., в Чикаго, Ілл., відійшов до Вічности після довгої й тяжкої недуги наш Найдорожчий

БАТЬКО, БРАТ, ДІДО, ВУЙКО І ШВАҐЕР

бл. п. д-р вет.

Теодор-Федь Ткачук

народжений 11-го грудня 1904 р., в П'ядиках, Галичина.

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА були відслужені в неділю, 7-го серпня, в похоронному заведенні Музиків, а ПОХОРОН відбувся в понеділок, 8-го серпня 1988 р. з катедри св. о. [illegible]лая на парафіяльний цвинтар у Чикаго, Ілл.

В смутку залишені:
дочка — ДЗВІНКА з чоловіком і дітьми
син — РОСТИК з дружиною і дітьми
брат — БОГДАН з дружиною ОРИСЕЮ
братанниці —
ЛІДА
ІРКА з чоловіком МАЙКЕЛОМ БОДІН
братаничі —
РОМАН з дружиною МАРІЧКОЮ і сином МАРКОМ
ЮРКО з дружиною ОЛЕНКОЮ
шваґерка — СТЕФА КОЧІЙ з чоловіком СЕМЕНОМ
кузен — МИКОЛА ВОЛОШИН з родиною
ближча й дальша Родина в Америці й Україні

Наші ряди проріджуються

Проріджує їх смерть. Останньо забрала вона нашій спільноті ще одного із передових громадян — проф. д-ра Зенона Богдана Сагана. Сталося це у неділю, 10-го липня. Вістка про цю втрату швидко розійшлася не тільки по Баффало, але й поза його межами. Повідомлення про втрату передавалося телефонічно, а теж по радіо на патріярхальній радіопрограмі.

Перший салют професорові Саганові українська громада у Баффало віддала під час Українсько-Американського дня, що відбувся саме в цю неділю. При кінці програми цієї імпрези д-р Андрій Дякун, який проводив програмою, подав вістку про смерть проф. Сагана. На його прохання присутні вшанували покійного загальною короткотривалою мовчанкою.

Похороном бл. п. проф. Зенона Саґана зайнялося похоронне заведення Ольги Слотюк. Панахиду за спокій душі покійного відслужено у вівторок, 12-го липня, в день св. Апостолів Петра й Павла. Служив о. Андрій Чорний, сотрудник церкви св. Миколая в Баффало, в заступстві пароха о. Мар'яна Струця, який в тому часі перебував у Римі у зв'язку із святкуваннями там 1000-ліття Хрищення України. Співав хор під проводом Теодозія Пришляка, який заступав диригента (і рівночасно дяка) Михайла Проценка. Почесну стійку в часі Панахиди тримали СУМ-івки із місцевого Осередку СУМА. Почесна служба цих дівчат була для покійного скромною подякою за його посвяту не тільки для Осередку але й для української спільноти взагалі.

Похорон відбувся в середу, 13-го липня. Провів його о. Андрій Чорний, який теж і попрощав покійного від парафії та теплими словами напевно злагіднив біль осиротілої родини.

В часі „останнього цілування" попри домовину пройшов довжезний ряд учасників похорону, щоб бодай дотиком руки до домовини попрощати заслуженого громадянина. В цьому ряді можна було запримітити чимало людей з-поза Баффало, а головно з Канади. Співав той самий хор.

Тлінні останки бл. п. проф. Сагана спочили на цвинтарі св. Матея у Вест Сенека, біля Баффало. Після надгробної відправи і запечатання гробу попрощав покійного від громади д-р Михайло Лоза як представник УККА.

В імені родини покійного Ігор Чмола склав подяку учасникам похорону і всім тим, хто в той чи інший спосіб вшанував покійного перед тим, а за самому похороні не мав змоги взяти участи. Він передав теж і запрошення від родини, щоб учасники похорону були ласкаві взяти участь у поминках. Від родини промовляв ще зять покійного (чоловік дочки Ляриси). Похорон закінчила власниця похоронного заведення Ольга Слотюк і ще раз запросила присутніх до участи у поминках.

Поминки відбулися безпосередньо після похорону, в Українському Домі „Дніпро", з яким покійний був тісно пов'язаний за свого життя, і в якому часто лунало його розумне, цікаве слово. Поминки почалися і закінчились молитвами, що їх провів о. Андрій Чорний. Поминками проводив голова Організації Українського Визвольного Фронту інж. Богдан Мороз. Відкривши їх, він коротко насвітлив заслуги проф. Сагана для української спільноти і вказав на вагомість втрати цієї особи.

На поминках промовляли: Микола Бартків (від Організації ВФ, Канада і від дирекції видавництва „Гомін України") та Ярослав Сербин (від Крайової Управи СУМ, Канада).

В часі поминок проведено збірку на „нев'янучий вінок", яка дала 490 долярів.

Крім того люди складали пожертви в похоронному заведенні з різним призначенням: на Служби Божі, на громадські цілі.

При кінці поминок дочка Христина в імені родини склала усім учасникам сердечну подяку за вияви співчуття і за допомогу у відпроваджені покійного на місце вічного спочинку.

Михайло Лоза

Появився...

(Закінчення зі стор. 1)

личиною 606 сторінок, зредагував професор МекМастер університету в Гамилтоні, Петро Потічний і цей том має заголовок: „Підпільні журнали Закерзонської України". Назва „Закерзоння" взята із так званої „лінії Керзона", пропозиції колишнього британського міністра закордонних справ, який пропонував на такій „лінії" припинити польсько-українську війну у 1918 році та поділити Галичину між Польщею й Західньою Україною. Відомо, що той плян польська сторона відкинула і добилася того, що 15-го березня 1923 року Рада амбасадорів, як орган Найвищої ради в Парижі, признала всю Галичину по Збруч Польщі.

У 16-му тому „Літопису" додано окрему летючку, присвячену пам'ятці Олекси Гоповача, який залишив у спадщині В-ву „Літопису" 13,000 дол. і саме за той фонд видано ту книгу.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

В глибокому смутку ділимося болючою вісткою з Родиною, Приятелями і Громадянством, що 8-го серпня 1988 р. з Волі Всевишнього в Гантері, Н. Й., відійшов у Вічність на 95-му році свого трудолюбивого життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

д-р ВАСИЛЬ ПАЛІДВОР

народжений в Залаву, Зах. Україна, суддя-радник, учасник Визвольних Змагань і громадський активіст.

ПАНАХИДА — в середу, 10-го серпня, о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Петра Яремн в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в четвер, 11-го серпня 1988 р., в 9:30 ранку в церкві св. Юра, а опісля на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишив:
дружину — МАРІЮ
дочок — ЛЯРИСУ з чоловіком ЛЮБОМИРОМ ЗЕЛІКОМ
НАТАЛКУ з чоловіком ІГОРЕМ СОНЕВИЦЬКИМ
внуків — МАРТУ, СОФІЙКУ, КСЕНЮ
АНДРІЯ, МЕЛАСЮ і МАРКІЯНА
та ближчу і дальшу Родину у вільному світі і в Україні

Замість квітів на могилу, просимо складати жертви на Патріярший Фонд і на фонд допомоги українським біженцям з Польщі при ЗУАДК і СКВУ.

Українське жіноцтво Клівленду — взірець для інших

До 35-ліття Відділу СУА в Огайо

Хоч 35 років існування організації не є дуже круглою датою, проте досягнення, здобуті Відділом СУА в Огайо, заслуговують, щоб про це бодай коротко поінформувати наше громадянство. Без перебільшення можна сказати, що праця цього відділу, який був створений 6-го жовтня 1953 року і який прийняв назву Відділу ім. Лесі Українки — є взірцем або зразком не тільки того, як треба працювати, але й того, яким ділянкам праці треба присвячувати найбільшу увагу.

Про все це ми довідалися в неділю 19-го червня ц.р., коли в домівці Союзу Українок Америки на Пармі, біля Клівленду відбулися ювілейні збори Відділу. І ось з уст Іванки Шкарупи, яка вже кілька років є головою Відділу, ми почули таке.

Кожного року завдяки старанням членок Відділу висилається 40-50 пакунків з одягом, харчами, ліками і т. д. для потребуючих наших людей в Бразилії, Аргентині, Польщі, Югославії та в Україні. Також висилають гроші потребуючим українцям у всіх поселеннях. Чимало вислано шкільного приладдя, журналів, книжок та шкільних підручників. Лише впродовж останніх двох років вислано 93 пакунки та видано на суспільну опіку 5,095 долярів. Аби зібрати ці гроші, членки влаштовували збірки на „коляду" та „писанку". З цією ж метою влаштовувався показ історичної ноші, концерти, базари та забави.

Коли виникла потреба придбати будівлю для головної управи СУА в Ню Йорку, Відділ пожертвував на це значну суму грошей, як також при заснуванні українського музею в Ню Йорку, якого (музею) Відділ є трикратним меценатом.

Не забув Відділ також про українських студентів. Цю акцію започаткувала 20 років тому членкиня Відділу СУА Стефанія Шевчук висилкою двох стипендій для потребуючих студентів у Бразилії. В 1987 році їх кількість зросла до 21, при тому за останніх 15 років через Централю СУА виплачено на стипендії разом 32,125 дол. Цією справою вже впродовж 15 років займається Іванна Вовк.

Великим досягненням Відділу було зорганізування для дітей віком 3-5 років суботньої світлички. Це була перша світличка в Америці при Відділі СУА.

Це завдяки старанням 30 і 31 відділів СУА 24-го вересня 1961 року відбулося відслонення величавого пам'ятника своїй патронесі Лесі Українці в клівлендському парку культури роботи скульптора Михайла Черешньовського.

В 1987 році 33-ій Відділ взяв дуже активну участь в XXI-ій конвенції СУА, яка відбулася в Клівленді. Тоді було влаштовано дві виставки експонатів села Угринів на Сокальщині, власником яких є Ірена Кашубинська. Також завдяки їй в Джон Карол університеті в Клівленді відбулася виставка чудових стародавніх вишиваних сорочок з усіх українських земель.

Одна з членок Відділу Марія Грушкевич вже багато років працює в ділянці „озвучення" книжок для незрячих, про що вона мала спеціяльну доповідь на вищезгаданій конвенції СУА. При Відділі також створився гурток книголюбів, який очолює відома своїм мистецьким декламуванням творів Люба Боднар. Час від часу на сходинах членкині СУА дискутують над прочитаними книжками.

Можна було б ще більше сказати про працю 33-го Відділу СУА в Клівленді, але, мабуть, вистачить і цього, аби зауважити, що українське жіноцтво Клівленду та околиць справді може бути взірцем для багатьох інших організацій СУА. І тому на вищезгаданих ювілейних сходинах Відділу Іванка Шкарупа мала повну підставу заявити: „Я горда, що є членкою 33-го Відділу СУА — від заснування і досьогодні... Сумно лише згадати, що багато заслужених наших членок вже відійшли від нас назавжди...".

Напевно подібне могли б сказати також багато інших членок Відділу, які так само вклали і вкладають праці для загального добра. До них передовсім треба зарахувати таких, як вже вищезгадувана Ірена Кашубинська, яка є першим заступником голови Відділу, Оля Дем'янчук (друга заступниця голови) та Люба Мичковська — культурно-освітня референтка.

Д-р Юліян Мовчан

Вокальні збірники С. Василакі-Вожаківського

Саме в червні ц.р. сповнилося чотири роки з дня смерти св. п. проф. Симона Василакі-Вожаківського. Його передчасний відхід з дочасного життя болюче відчула та частина українського громадянства, серед якого він жив й трудився. Видатний громадсько-суспільний діяч, педагог, диригент, композитор, він віддано працював для свого народу. Поза відповідальною національно-суспільною працею, він не менш віддано, з великою самозвязтістю працював і на народньо-церковній ниві. Його концерти, які він давав зі своїм хором в Ірвінгтоні, Нюарку з нагоди різних національних свят завжди сприймалися слухачами з найбільшим вдоволенням та належною похвалою.

На одному з концертів, де виступала молодь під керівництвом свого вчителя С. Вожаківського, серед слухачів був і Владика Митрополит Іоан Теодорович, який по своїй вдачі далекий був від сантиментальности та розчулення, але в певному моменті, під впливом співу дітей, що бездоганно виконували українські пісні, по його благородному обличчі потекли сльози зворушення. До автора цих рядків Владика Митрополит сказав: „Так, проф. Вожаківський — це щедро обдарована Богом людина й свого таланту він не закопав".

Покійний проф. Вожаківський віддано працював як учитель українознавства та диригент хору спочатку в Ірвінгтоні, а пізніше в Клифтоні, Ню Джерзі, та водночас творив свої власні композиції, які мав намір видати друком, але невблаганна смерть не дала йому змоги довести свою працю до повного завершення. Тож дружина покійного Марія Вожаківська разом із своєю донею Світляною Тонкошкур, перемагаючи значні матеріяльні витрати, видали два чудові Збірники, які зредагував проф. Лев, що виконує обов'язки диригента у св. Володимирській парафії в Ню Йорку.

Перший Збірник „Літургічні співи" є великого формату і містить в собі 86 творів, багато з яких є в кількох варіянтах. Другий Збірник — „Пісні та романси", що скомпоновані до слів переважно сучасних українських поетів, є також великого формату та має 24 оригінальні композиції.

Словом, це є вельми цінний вклад в нашу вокальну скарбницю, що водночас є запорукою вдячної пам'яті про покійного проф. С. Василакі-Вожаківського, й годилося б, щоб кожна українська парафія, де люблять і плекають рідну світську пісню чи молитовні співи, набула ці видання для належного використання, тим паче, що „Літургічні співи" одержали „nihil obstat" від Блаженнішого Митрополита Мстислава та включені в індекс творів, виданих на пошану Тисячолітнього ювілею християнства в Україні.

о. Семен Гаюк